

Motion till riksdagen 2009/10:Kr339

av **Leif Pagrotsky m.fl. (s)**

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Innehållsförteckning

Inledning	6
Kulturarbetarnas arbetsliv	7
Förslag med anslag under andra utgiftsområden	8
Utökning av konstnärssallianserna	8
Internationellt kulturutbyte.....	8
Access – Bevara, vårda, tillgängliggöra!	9
Kulturarvs-ROT	9
Arrangörer och fria grupper	10
Museer.....	10
Framtidens Nationalmuseum.....	11
Kulturmiljövård.....	12
Samarbete mellan statliga och regionala museer	12
EWK	12
Digitalisering av biografier	13
Marknadsföring av svensk film utomlands	14
Investera i den kreativa ekonomin – Kultur och näring	15
Nämnden för statligt stöd till trossamfund	15
Forskningsprogram för den ideella sektorn	15
Generell besparing 1,5 %	16
Kultur för barn och unga	16
För idrottens skull – satsa på evenemanglandet Sverige.....	17
Förbättrad folkhälsa genom investeringar i människors idrottande.....	17
Kultur och hälsa	18
Svenskt Friluftsliv	18
Kultur i arbetslivet, KIA.....	19

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konstnärssallianserna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om internationellt kulturutbyte.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sysselsättningsåtgärder (Access) inom kulturområdet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kulturarvs-ROT.¹
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fri entré för alla på de statliga museerna.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nationalmuseum.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en permanent EWK-utställning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om digitalisering av biografier.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stödet till Svenskt Friluftsliv.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Nämnden för statligt stöd till trossamfund.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om marknadsföring av svensk film utomlands.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskningsprogram om den ideella sektorn.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bidrag till folkbildningen.
14. Riksdagen avslår regeringens förslag avseende en generell besparing uppgående till 1,5 % på ett antal kulturanslag.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrad folkhälsa.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kultur och hälsa.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kultur i arbetslivet.
18. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
1:1 Statens kulturråd	49 612	757
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	210 885	35 000

Fel! Okänt namn på

– Konstnärssallianserna 25 miljoner kronor		
– Internationellt kulturutbyte 10 miljoner kronor		
1:3 Skapande skola	111 971	868
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
1:5 Forsknings- och utvecklingsinsatser (bl.a. grundforskning inom naturvetenskap vid Naturhistoriska riksmuseet)	38 143	581
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
2:1 Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska Rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	1 017 719	15 351
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	158 503	20 000
<i>Fler kulturarrangemang genom ökat arrangörstöd</i>		
3:1 Bidrag till biblioteksverksamhet	49 107	748
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
3:3 Talboks- och punktskriftsbiblioteket	74 310	1 110
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
3:4 Bidrag till Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur	16 229	247
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
3:5 Institutet för språk och folkminnen	51 320	718
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	2 225	31
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
4:4 Främjande av hemslöjden	23 016	351
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
5:1 Konstnärsnämnden	17 506	229
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	324 168	2 737
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
6:2 Bidrag till regional arkivverksamhet	6 406	98
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
7:1 Riksantikvarieämbetet	209 704	3 150
<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>		
8:1 Centrala museer: Myndigheter (Statens historiska museer, Nationalmuseum och Prins Eugens Waldemarsudde, Naturhistoriska riksmuseet, Livrustkammaren (inkl. Skokloster och Hallwylska), Statens maritima museer, Arkitekturmuseet, Statens musiksamlingar, Statens försvarshistoriska museer, Moderna museet)	977 636	43 493
<i>– Nej till regeringens besparing på 1,5 %, 14,493</i>		

Fel! Okänt namn på

<i>miljoner kronor</i>		
	<i>– Fri entré, 24 miljoner kronor</i>	
	<i>– Framtidens Nationalmuseum, 5 miljoner kronor</i>	
8:2 Centrala museer: Stiftelser (Nordiska museet, Skansen, Tekniska museet, Arbetets museum)	234 574	4 557
	<i>– Nej till regeringens besparing på 1,5 %, 3,557 miljoner kronor</i>	
	<i>– Permanent EWK-utställning på Arbetets museum, 1 miljon kronor</i>	
8:4 Bidrag till vissa museer (bl.a. Drottningholms teatermuseum, Millesgården, Thielska galleriet, Nobelmuseet, Röhsska museet, Judiska museet, Zornsamlingarna)	42 947	578
	<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	
8:5 Riksställningar	47 143	745
	<i>Nej till regeringens besparing på 1,5 %</i>	
10:1 Filmstöd	310 824	20 000
	<i>– Digitalisering av små biografier, 10 miljoner kronor</i>	
	<i>– Marknadsföring av svensk film utomlands, 10 miljoner kronor</i>	
12:1 Ungdomsstyrelsen	26 703	1 300
	<i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn</i>	
12:2 Bidrag till ungdomsverksamhet	101 360	385
	<i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn</i>	
13:2 Samlingslokaler	32 164	162
	<i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn</i>	
13:3 Kvinnors organiserande	28 163	142
	<i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn</i>	
13:4 Stöd till friluftorganisationer	24 785	5 125
	<i>– Nej till regeringens besparing för att delfinansiera forskningsprogrammet om den ideella sektorn, 125 tkr</i>	
	<i>– Ökat stöd till Svenskt Friluftsliv, 5 miljoner kronor</i>	
13:6 Insatser för den ideella sektorn		18 114
	<i>Forskningsprojekt om den ideella sektorn tillförs 5 miljoner kronor per år (i stället för 23 miljoner kronor)</i>	
14:1 Folkbildning	3 260 013	16 000
	<i>Nej till regeringens besparing för att delfinansiera</i>	

Fel! Okänt namn på

<i>forskningsprogrammet om den ideella sektorn</i>		
Nytt anslag:		65 000
Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet		
<i>Accessprojekt för att tillgängliggöra det svenska kulturarvet</i>		
Nytt anslag: Övriga kultursatsningar		50 000
Summa	11 362 087	271 349

¹ Yrkande 4 hänvisat till SkU.

Fel! Okänt namn på

Inledning

Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara en kulturnation i världsklass. Vi sätter kulturpolitiken i partiets mittfåra och har deklarerat att kulturen blir en valfråga. Vi socialdemokrater vill ha en offensiv kulturpolitik som bidrar till framtidstro. De kulturpolitiska målen från 1996 uttrycker tydligt vår kultursyn och kan fortsätta tjäna som mål. Men förnyelse behövs i tillämpningen av målen. Kulturen är viktigare än någonsin för att ge oss nya perspektiv, inspiration och vägledning. Denna motion för 2010 vill visa på optimism och framtidstro, en tro på den skapande människan.

Den 20 september 2009 lades på riksdagens bord budgetpropositionen och i den en proposition för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Samma dag lades en proposition för kulturområdet fram – Tid för kultur, 2009/10:3. Utgiftsområdesmotionen behandlar förslag för 2010 och propositionen Tid för kultur, 2009/10:3, behandlar mer långsiktiga förslag, en del redan med start 2010 men i första hand med start från 2011 eller senare. Socialdemokraternas motioner, dels vår motion för utgiftsområde 17 samt vår kulturmotion (med anledning av propositionen Tid för kultur) ska ses i ett sammanhang.

Socialdemokraterna möter 2010 med en kulturbudget som sätter jobben och tillgängligheten i fokus. Våra kulturpolitiska investeringar tar också sin utgångspunkt i det rådande konjunkturläget.

Arbetslösheten stiger kraftigt inom kulturområdet. Antalet arbetslösa kulturarbetare som är inskrivna vid Arbetsförmedlingen Kultur har ökat med 30 procent i augusti 2009 jämfört med samma tidpunkt 2008. Därför väljer vi jobbskapande åtgärder inom det kulturpolitiska området; vi utökar Konstnärsoffiserna, vi satsar på internationellt kulturutbyte som ger arbetstillfällen för svenska kulturarbetare vid gästspel i utlandet, Access ger jobb åt verksamma inom arkiv och museer, stödet till den fria scenkonsten och arrangörsföreningarna ger mångdubbelt tillbaka i jobb och evenemang. Vi säger nej till en generell besparing på 1,5 %. Vi anser att det är viktigt att värna kulturen, och då kan man inte urholka anslagen. Vi säger också nej till att överföra pengar från folkbildningen till ett oklart forskningsprogram om den ideella sektorn. Det är pengar som bättre används till kulturevenemang och folkbildningsverksamhet som skapar arbetstillfällen.

En socialdemokratisk kulturpolitik tar sin utgångspunkt i övertygelsen att konsten har ett eget värde. Att alla människor är kreativa och att samhället bättre behöver ta tillvara denna kreativa potential är en annan grundsats i socialdemokratisk kulturpolitik. Särskilt viktigt är det att i skolan stödja barn och ungas skaparkraft.

Utan konstnärer finns det ingen konst. Därför är det av samhällligt intresse att konstnärerna kan leva på och utveckla sitt yrke. Politiken måste ta hänsyn till kulturarbetsmarknadens villkor. En socialdemokratisk kulturpolitik vill göra det enklare för kulturarbetarna att leva på sitt arbete.

Kulturen är ett område med jämställdhetsproblem. De tanke- och strukturmönster som utestänger kvinnor på grund av deras könstillhörighet måste

belysas och åtgärdas. Jämställdhet måste råda både ”på scen och bakom scen”.

Den borgerliga regeringens kulturpolitik har varit ytterst passiv under mandatperioden. Förutom kulturpropositionen har därutöver endast en proposition lämnat regeringens bord på kulturområdet. Många väntade på den stora kulturutredningen, en utredning som regeringen valde att inte göra parlamentarisk. Under hösten 2008 växte kritiken och debatten i kulturlivet, en alternativ utredning, Skuggutredningen, etablerades.

Kulturutredningen som presenterades i februari väckte mer ilska, förvirring och oro än förväntan. Utredningen visade sig till stora delar vara en förvaltningsutredning, där det konstnärliga perspektivet knappt beaktades. Svenskt kulturliv hade hoppats på en utredning som i någon mån skulle behandla konst- och konstnärspolitik, men en sådan utredning efterlyses fortfarande. Vi socialdemokrater välkomnade dock själva debatten och bidrog med att inom partiet genomföra ett kulturrådslag. När vi nu läser propositionen står det helt klart att det saknas en kulturpolitisk ambition; en ambition att se de kulturellt yrkesverksamma, en ambition att göra kulturen tillgänglig i hela landet och en ambition att ta till vara kreativiteten. Regeringens kulturpolitik lever inte upp till dessa ambitioner.

Kulturarbetarnas arbetsliv

Vi lever i en brytningstid när gamla produktions- och konsumtionsmönster skärskådas. Det viktigaste kapital vi människor äger är vår kreativitet som vi behöver för att finna lösningar på dagens och morgondagens problem. Ett nära samarbete mellan kultur, konst och samhälle är av avgörande betydelse för att finna framgångsvägar, stimulera till nytänkande, öppna upp för reflexion och finna annorlunda lösningar. Det är en samhällsvinst att ta tillvara kulturarbetarnas kunskap, kompetens och kreativitet.

Att vara konstnär innebär att ta risker. Ändå är det många som vågar språnget. Mot den bakgrunden är det svårt att förstå varför regeringen vill göra så lite för att underlätta arbetslivet för denna grupp. Det finns en rad problem och svårigheter att finna lösningar på: en trygg försörjning i skeden av den konstnärliga processen då man inte är omedelbart inkomstbringande, behovet av barnomsorg på obekvämt arbetstid då t.ex. musik- och teaterföreställningar äger rum. En viktig fråga är också a-kassan, som är dyr för den enskilde och inte tar hänsyn till branschens särskilda villkor och förutsättningar.

Arbetslösheten i kulturbranschen har stigit dramatiskt; med 30 % i augusti 2009 jämfört med augusti 2008.

Med anledning av ovanstående vill vi föreslå följande.

Fel! Okänt namn

Förslag med anslag under andra utgiftsområden

Under utgiftsområde 16 finns 10 000 platser i ”Ungdomslyftet” för vuxenutbildning och folkhögskola. Ungdomsarbetslösheten är hög, 25 %, och det är viktigt att bryta utanförskapet och passiviteten. Folkhögskolan som utbildningsform är en utbildningsform med omvitnat goda resultat i att få människor på banan igen till att söka vidare till högre utbildning eller till att få ett jobb.

Inom arbetsmarknadsområdet (utgiftsområde 13) föreslår vi 5 000 lönebidragsutrymmen för den ideella sektorn (t.ex. idrotts- och kulturföreningar).

Under utbildningsområdet (utgiftsområde 16) presenterar vi förslag om fler högskoleutbildningar samt bättre karriär- och yrkesvägledning inom högskolan. Satsningen inkluderar utbildningar inom kulturområdet.

Utökning av konstnärsallianserna

För att förbättra arbetsvillkoren för kulturarbetare inom scenkonstområdet införde den tidigare socialdemokratiska regeringen konstnärsallianser inom scenkonstområdet. Idag finns tre konstnärsallianser; dans, musik och teater. Vi vill låta fler kulturarbetare få möjlighet till anställning, och redan i vår motionen 2009 föreslog vi därför att anslaget till allianserna utökas permanent med 50 procent från 2010.

Belopp	Anställd		
	Antal anst.	+50 %	Summa
Miljoner kronor			
Dans	12	61	91
Teater	24	128	192
Musik	22	101	151,5
Summa	58	290	435

Idag omfattas 290 dansare, skådespelare och musiker av anställning via konstnärsallianserna. Deras anställningsgrad inom alliansen varierar. Vid en utökning med av anslagen med 50 % bör ytterligare 145 personer kunna beredas anställning.

Regeringen föreslår en ökning med 4 miljoner kronor till Teateralliansen, en ökning som vi anser helt otillräcklig. Vi föreslår under anslag 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete en utökning av anslaget med 25 miljoner kronor per år.

Internationellt kulturutbyte

Sverige behöver öppna sig mot omvärlden. Vi vill göra en satsning på internationellt kulturutbyte, en satsning på 60 miljoner kronor under en treårsperiod. Satsningen innebär bl.a. att svenska kulturarbetare får jobb vid gästspel i

Fel! Okänt namn på

utlandet. Satsningen avser presentation av svensk kultur i utlandet samt ett ökat antal utländska gästspel inom musik, teater, dans, museisektorn och bildkonst. Inom ramen för satsningen på internationellt kulturutbyte vill vi också öka översättningsstödet. Syftet är att stimulera och vitalisera ett alltför slutet kulturliv. Vidöppna fönster mot världen där vi både är öppna för influenser utifrån och vill ut och presentera den kultur som skapas i Sverige för en internationell publik är ett sätt för oss att visa på vår syn på vikten av kvalitetsbegreppet i kulturen. Pengarna ska disponeras av Kulturrådet och delas ut efter ansökningsförfarande. Sökande kan vara fria grupper, arrangörer samt institutioner.

Vi satsar 10 miljoner kronor 2010, därefter 20 miljoner kronor år 2011 samt 30 miljoner kronor år 2012. (1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte).

Access – Bevara, vårda, tillgängliggöra!

Vi vill både öka tillgängligheten för landets kulturarv och skapa fler jobb i kultursektorn. Därför vill vi fortsätta Accessprojektet som regeringen lägger ner i år. Vi anser att detta projekt har varit en stor framgång som man i rådande konjunkturläge bör fortsätta att driva. Projektet tjänar många syften: bevara kulturarvet genom att vårda det i form av konserveringsarbeten, restaureringar, reparationer, katalogisering, digitalisering m.m. Och det ger arbetstillfällen till de människor som ska utföra jobben, människor inom kulturarbetsmarknaden. Därför föreslår vi en satsning på Accessjobb, som var en lyckad satsning på kulturområdet under förra mandatperioden. Både för att det skapade många jobb och för att ett stort antal samlingar och föremål lyftes fram och blev tillgängliga för allmänheten. Accessprojektet avslutas 2009.

Exempel på institutioner och organisationer som fått bidrag är bl.a. Kungliga biblioteket, Assyriska Riksförbundet, Filmarkivet i Grängesberg, hembygdsförbunden.

Enligt de beräkningar som t.ex. Statens historiska museer har gjort skulle det ta 600 år om museet avsatte en extra resurs på heltid för att ordna bensamlingarna. Armémuseum beräknar att den insats som nu sker genom Access skulle ha tagit 83 år att genomföra inom ordinarie resurser.

Satsningen (under nytt anslag) uppgår till 175 miljoner kronor över tre år (65 miljoner kronor 2010, 55 miljoner kronor 2011 samt 55 miljoner kronor 2012), vilket skapar förutsättningar för cirka 525 jobb (årsarbetstjänster) i kultursektorn.

Kulturarvs-ROT

Kulturarvs-ROT är ett skatteavdrag för renovering av kulturhistoriska byggnader. Behoven av renovering och ombyggnad av kulturhistoriskt värdefulla byggnader är stora. Samtidigt är arbetslösheten inom bygg- och kultursektorn hög. På samma sätt som vi vill uppmuntra privatpersoner och fastighetsägare

Fel! Okänt namn på

att tidigarelägga renoveringar och ombyggnader av småhus, bostadsrättslägenheter och hyresfastigheter under krisåren vill vi även stimulera nödvändiga renoveringar av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

Vi föreslår därför en kultur-ROT under 2010. På samma sätt som ROT-avdraget för småhusägare ger kultur-ROT:en ett skatteavdrag som motsvarar 50 procent av arbetskraftskostnaderna. Kultur-ROT:en kan utnyttjas av såväl enskilda personer, kommuner och bolag som stiftelser – dock ej statliga fastighetsägare.

Ett villkor för att få kultur-ROT:en är att länsstyrelserna godkänner byggnaden i fråga som kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Ett annat villkor är att man inte tidigare har blivit beviljad kulturmiljöbidrag för 2010. Ansökan ska därför skickas till länsstyrelserna.

Denna satsning som uppgår till 175 miljoner kronor beräknas ge 1 550 jobb under 2010. (beräknat på tidigare ROT-avdrag).

Arrangörer och fria grupper

Vi föreslår ett ökat permanent utökat stöd till arrangörer och fria grupper uppgående till 20 miljoner kronor. Arrangörsföreningarnas betydelse för det svenska kulturlivet har uppmärksammats i samtliga kulturutredningar sedan 1974 samt i många andra sammanhang. Insatserna av lokala eldsjälur innebär inte bara att verksamheterna bedrivs med ekonomisk effektivitet utan också att engagemanget har positiva konsekvenser för lokal förankring, offensivt publikarbete och inte minst kvalitativ programläggning. En satsad krona i det ideella arrangörsledet ger mångdubbelt tillbaka i form av evenemang och arbetstillfällen, dvs. det ökar tillgängligheten till kultur och ger arbete åt musiker, skådespelare och dansare.

Vi föreslår under anslag 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål en ökning med 20 miljoner kronor per år.

Museer

Vi har noterat kulturministerns och regeringspartiernas retorik om att museerna nu har resurser att själva avgöra om de vill erbjuda fri entré för sina besökare. Vi anser att resurserna är otillräckliga och tillskjuter ytterligare 24 miljoner kronor för att möjliggöra ett återinförande av fri entré för alla. Det betyder framförallt att nya grupper av besökare lockas till museerna, vilket också är de erfarenheter vi fick före regeringen Reinholdt. Vi är av den bestämda uppfattningen att kulturarvet inte bara ska vårdas – det ska upplevas också. På den punkten är regeringens ambitioner alldeles för låga.

Museikoordinatorsutredningen som hade direktiv att föreslå samordningsfunktioner inom museiområdet har inte gett avtryck i form av de förslag som då fördes fram. Vi ser värdet och behovet av samordning av en rad funktioner som museer i Sverige har gemensamt. Ett steg på vägen är att utvidga det

samråd och samarbete som redan sker genom den ideella föreningen Riksförbundet Sveriges museer. Vi bifaller förslaget att Riksförbundet Sveriges museer får ett bidrag 2010 uppgående till 1,5 miljoner kronor. Vi menar dock att det är viktigt att framöver ta fler steg för att samordna och effektivisera museernas verksamheter.

Vi föreslår under anslag 8:1 Centrala museer: Myndigheter en utökning med 29 miljoner kronor per år, varav 24 miljoner kronor är avsedda för Fri entré-reformen och 5 miljoner för Framtidens Nationalmuseum.

Framtidens Nationalmuseum

Regeringen lämnade direktiv till Statens fastighetsverk som har tagit fram en utredning som innebär en renovering av byggnaden Nationalmuseum men som i väldigt liten utsträckning tar hänsyn till verksamheten. Kulturministern avvisade denna utredning och beställde en ny. Efter två utredningar står det ändå klart att ombyggnaden av Nationalmuseums byggnad, enligt den utredningen den borgerliga regeringen beställt, kommer att bli mycket kostsam, ca 850 miljoner kronor. Trots denna kostnad kommer inte museet att kunna bedriva en verksamhet värdig ett nationalmuseum, man kommer t.ex. inte att ha fysiska möjligheter att ta emot internationella tillfälliga utställningar av den sort som dragit stora publikskaror till museet. Det finns planeringspengar avsatta för den aviserade ombyggnationen. Vi vill ge nya direktiv för planeringsarbetet med syfte att belysa inte bara byggnaden Nationalmuseum utan istället fokusera på verksamheten Nationalmuseum och därmed också se över möjligheten till nybyggnation på tomten bakom den befintliga byggnaden, dels för att skapa ett modernt Nationalmuseum i världsklass, dels för att se vilka möjligheter det finns att skapa ett design- och formmuseum. För att få till stånd en debatt om framtidens Nationalmuseum vill vi utlysa en idéävling – Hur ska framtidens Nationalmuseum se ut? Avsikten med en sådan idéävling är inte att diskutera yttre former för museibygnader utan att istället belysa verksamhetsinnehåll, funktioner och förslag på hur man ökar tillgängligheten och får fler att besöka Sveriges Nationalmuseum, ett innovativt, kreativt nationellt museum för konst, skulptur, design och form. Hur skapar vi ett museum i världsklass? Den närmare utformning av denna idéävling återkommer vi till. I propositionen står följande:

Regeringen tillförde redan 2009 3,5 miljoner kronor till Nationalmuseum för att bl.a. täcka kostnader som är kopplade till en kommande renovering. Samtidigt aviserades ytterligare en förstärkning om 3,5 miljoner kronor för 2010. Regeringen bedömer att myndigheten bör därutöver tillföras 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2010.

Vårt förslag är att ändra direktiven för hur Nationalmuseum ska renoveras och omorientera uppdraget till större långsiktighet enligt vår beskrivning ovan. Vi anslår utöver regeringens anslag 5 miljoner kronor. Vi föreslår under anslag 8:1 Centrala museer: Myndigheter en utökning med 29 miljoner kronor per år, varav 24 miljoner kronor är avsedda för Fri entré-reformen och 5 miljoner för Framtidens Nationalmuseum.

Fel! Okänt namn

Kulturmiljövård

Redan hösten 2005 överlämnades betänkandet Uppdragsarkeologin i tiden (SOU 2005:80) men ännu har vi inte sett några förslag presenterade för riksdagen. Vi socialdemokrater anser att det brådskar. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med förslag.

Dagens samhälle har inneburit att många äldre och underhållskrävande kyrkor återfinns i gles- och avfolkningsbygder där skattekraften är låg. En viktig finansieringskälla för arbetet med att underhålla kyrkorna är de så kallade prästlönetillgångarna.

Millenniereformen mellan kyrka och stat innebar bland annat att riksdagen stiftade en lag om att prästlönetillgångarna inte skulle beskattas under en tioårsperiod 2001–2010. I proposition 1998/99:38 Staten och trossamfunden står följande att läsa:

För tiden därefter skall beskattningen ses över med utgångspunkt i principbeslutet stat–kyrka-reformen. En förlängning av undantaget förutsätter dock ett nytt riksdagsbeslut om förlängning eller modifiering av övergångsregeln.

När prästlönetillgångarna beläggs med skatt från årsskiftet förlorar församlingarna medel till underhåll av kyrkobyggnaderna.

Regeringen har inte analyserat vilka konsekvenser detta kommer att få för förvaltningen av kyrkobyggnaderna i framtiden. Förändringen kan få stora konsekvenser i glesbygden eftersom de välbärgade stiftens betalar ut den skattefria vinsten genom ett utjämningsystem till församlingarna med sämre ekonomi.

Samarbete mellan statliga och regionala museer

Det är viktigt att det finns ett gott samarbete mellan de statliga museerna och museer på regional nivå. Inte minst är det viktigt att det finns en generös attityd från de statliga museernas sida gentemot de regionala museerna.

De statliga museerna disponerar mycket fler föremål än de visar. Vi tycker att det ska vara en bärande princip att visning av museernas föremål går före förvaring. Detta är inte minst viktigt eftersom hela svenska folket är med och bär kostnaden för de statliga museerna som till övervägande del är lokaliserade till Stockholm.

EWK

EWK-museet har nu tagit över ansvaret för över 2 000 bilder som finns förvarade i ett brand- och stöldsäkert bildarkiv med klimatanläggning. Samlingen kommer med största sannolikhet att växa då museet redan nu mottagit donationer av EWK-bilder. En papperskonservator har också börjat gå igenom bilderna och upprättat en skötselplan. Detta är ett långsiktigt arbete. Många

Fel! Okänt namn på

bilder är i dåligt skick och behöver successivt konserveras. För att klara detta behöver museet ett statsbidrag till driften av museet. Tack vare Centerpartiets donation och bidrag från Aftonbladet, LRF och Söderköpings kommun har det varit möjligt att anställa en intendent från oktober 2008 och till och med verksamhetsåret 2009. Tillsammans med personalen på Arbetets museum bygger intendenten upp verksamheten i EWK-museet Centrum för politisk illustrationskonst. Tanken är att EWK-museet ska bli ett nordiskt centrum som även arbetar internationellt för den politiska illustrationskonsten. Detta var också Ewert Karlssons vilja. Ett långsiktigt samarbete har inletts med internationella institutioner som arbetar med politisk illustrationskonst. Här kan nämnas the British Cartoon Archive vid Kent University, Fredrik Stabel & Avistegnernes Hus och Danske Bladtegnere. Dessutom har ett samarbete inletts med politiska illustratörer från arabvärlden. Ambitionen är att kunna arbeta med gemensamma utställningsproduktioner och utbyte av utställningar. Museet är indelat i tre delar: en permanent personutställning, EWK-galleriet sam tematiska utställningar – där även internationella utställningar kommer att visas.

Syftet med museet är att bevara EWK:s samlade verk, sprida kännedom om EWK och hans konst, ge möjlighet till forskning på EWK-samlingen, stimulera intresset och förståelsen för den politiska illustrationskonsten samt genomföra nationella och internationella seminarier.

Utan ett årligt statligt anslag till driften, kan museet inte behålla någon intendent för EWK-museet och verksamheten får i stort begränsas till att bevara EWK:s samlade verk. Bilderna kommer att vara i säkert förvar, men konserveringen av bilderna uteblir. Ett levande EWK-museum som möter andra politiska illustratörer och som arbetar i EWK:s anda måste förverkligas. Ett museum som möter en stor publik av unga och gamla och som stimulerar till forskning på samlingen. För en permanent EWK-utställning anslår vi 1 miljon kronor under anslag 8:2 Centrala museer, stiftelser.

Digitalisering av biografier

En ökad konkurrens inom biografvärlden höjer kvalitet och förbättrar tillgängligheten.

Den svenska biografmarknaden är viktig för svensk films framtid. De allra flesta svenska filmer som produceras visas enbart i vårt eget land. Därför är det viktigt att det finns biografier i hela landet. Detta gäller även om teknikutvecklingen gör det möjligt att se spelfilm på andra sätt än i en biograf. Alla aktörer är dessutom överens om att den framtida biografen byggs upp med modern digital teknik med hög teknisk kvalitet. Det kommer att vara mycket svårt för de mindre biograferna på de mindre orterna att klara denna teknikomställning på egen hand. För att värna svensk films framtid måste därför samhället vara med och medverka till denna omställning.

Idag finns det ett 60-tal digitala biografanläggningar runt om i Sverige. Endast ett fåtal lever upp till de tekniska krav som de stora amerikanska filmbolagen ställt upp för att leverera digitala kopior på sina filmer. Förutom de

Fel! Okänt namn på

stora möjligheterna att kunna visa nyproducerad film över hela landet ger också de digitala anläggningarna möjligheter att visa andra kulturevenemang. De direktsända operaföreställningarna från Metropolitan i New York är bara ett exempel. Även våra svenska nationalscener Kungliga Operan och Dramaten har visat intresse för dessa möjligheter. Utbildning på gymnasie- och högskolenivå samt interaktiva konferenser är andra möjligheter som den nya tekniken ger.

Kostnaden för den nya tekniken är ca 900 000 kronor per biograf. Vi föreslår ett tredelat finansieringsansvar. Staten genom Svenska Filminstitutet står för en tredjedel, biograferna en tredjedel och kommunen eller annan regional intressent för en tredjedel. För statens del innebär det 10 miljoner kronor per år i tre år.

Vi föreslår under anslag 10:1 Filmstöd en utökning av anslaget med 20 miljoner kronor (10 miljoner kronor för digitalisering av små biografier samt 10 miljoner kronor för marknadsföring av svensk film utomlands).

Marknadsföring av svensk film utomlands

Det går bra för svensk film nu och det tillfället ska vi ta tillvara. Inte minst är det unga filmare som röner framgångar och internationell uppmärksamhet. Stora publikdragande filmer, t.ex. Millenniumfilmerna, gör att intresset överlag för svensk film ökar. På filmfestivalen i Venedig visades fyra svenska filmer, vilket är rekord. Filmutredningen har blivit försenad och inga initiativ är att vänta från regeringen. Det är angeläget att det intresse som nu finns för svensk film kan utnyttjas till intensifierad internationell marknadsföring, och vi föreslår att nya medel tillförs redan 2010 utan att nästa filmpolitiska beslut eller nästa filmavtal inväntas.

Vi föreslår att Sverige tar initiativ till gemensamma nordiska satsningar, t.ex. vid utländska festivaler. Vi föreslår vidare att Sverige tillsammans med de andra nordiska länderna skapar en marknadsföringsfunktion, t.ex. ett gemensamt representationskontor, i Los Angeles. Detta inte minst mot bakgrund av att det svenska generalkonsulatet läggs ner där. Det finns också skäl att bygga ut det stöd till internationell marknadsföring som nu finns i begränsad skala att söka på Filminstitutet.

Vi vill särskilt uppmärksamma den svenska dokumentärfilmen som röner framgångar, ett exempel är Videocracy som visades på filmfestivalen i Venedig.

Satsningen uppgår till 10 miljoner kronor per år och bör administreras av Svenska Filminstitutet.

Därför presenterar vi förslag som i avvaktan på svensk films mer långsiktiga framtid kan genomföras redan under 2010. Vi föreslår under anslag 10:1 Filmstöd en utökning av anslaget med 20 miljoner kronor (10 miljoner kronor för digitalisering av små biografier samt 10 miljoner kronor för marknadsföring av svensk film utomlands).

Investera i den kreativa ekonomin – Kultur och näring

Vi välkomnar att regeringen också har börjat inse betydelsen av att satsa på den kreativa ekonomin och de kreativa näringarna, ett arbete som vi socialdemokrater satte fokus på under den förra mandatperioden. Branschen lever på egna meriter och är således inte i första hand i behov av ekonomiskt samhällsstöd. Däremot är det viktigt att befintliga institutioner och myndigheter visar intresse och generositet mot företag inom den kreativa ekonomin. Det finns ett stort behov av insatser för att underlätta kompetensförsörjningen och även inriktningen av densamma. Bättre utbildning på alla nivåer inklusive forskningsnivån är åtgärder som måste prioriteras.

Nämnden för statligt stöd till trossamfund

Socialdemokraterna är angelägna om att skattebetalarnas pengar ska användas på bästa sätt. Vi har därför gått igenom varje utgiftsområde för att se vilka effektiviseringar vi kan göra vad gäller myndighetsstrukturen. Vi föreslår därför att Nämnden för statligt stöd till trossamfund som årligen delar ut 50 miljoner kronor läggs ner som enskild myndighet. Vi föreslår att bidragsgivningen överförs till Ungdomsstyrelsen. Den fulla besparingen av våra samlade effektiviseringsförslag inom alla utgiftsområden uppnås 2012.

Forskningsprogram för den ideella sektorn

Regeringen föreslår ett tioårigt forskningsprogram om den ideella sektorn. Syftet bakom forskningsprogrammet är oklart och otydligt. Vår bedömning är att som idé kan det vara intressant att närmare studera och forska kring den ideella sektorns verksamhet. Vi anser dock att beloppet regeringen anslår är för högt. Vi föreslår att forskningsprogrammet tillförs ett anslag uppgående till 5 miljoner kronor istället för 23 miljoner kronor. Vi avslår att 18 miljoner kronor tas från folkbildningen samt verksamheter som Ungdomsstyrelsen, Bidrag ungdomsverksamhet, Samlingslokaler, Kvinnors organiserande samt Stöd till friluftorganisationer. Vi anser det vara en märklig ordning att regeringen presenterar ett forskningsprogram som har till syfte att stärka den ideella sektorn och finansiera detta projekt genom att försvaga densamma.

Vi yrkar således avslag på regeringens förslag om att under anslag 13:6 tillföra projektet Insatser för den ideella sektorn 23 miljoner kronor. Vårt yrkande är att projektet tillförs 5 miljoner kronor.

Under anslag 14:1 m fl. yrkar vi avslag på regeringens besparing på folkbildningen (18 miljoner kronor) för att delfinansiera forskningsprogrammet.

Fel! Okänt namn

Generell besparing 1,5 %

Regeringen föreslår en generell besparing på ett stort antal anslag inom kulturområdet. I rådande konjunkturläge tycker vi att det är en ogenomtänkt åtgärd att minska på anslaget till t.ex. en rad kulturinstitutioner, varav många de senaste åren pekat på att deras anslag urholkats. En generell besparing skulle kunna leda till uppsägningar av personal, vilket skulle öka de redan höga arbetslöshetssiffrorna. Om den genomförs kommer Sveriges kulturinstitutioner som redan är hårt ekonomiskt ansträngda att bli tvungna att säga upp personal. För att se hur den generella besparingen slår, se tabell s. 3 där det framgår vilka institutioner och verksamheter som drabbas och med vilka belopp. Vi avslår regeringens förslag på generell besparing på 1,5 %.

Kultur för barn och unga

Vi bifaller regeringens förslag avseende Skapande skola. Vi anser att det är en av våra viktigaste frågor att barn och unga får tillgång till kultur i sin vardag. De 50 miljoner kronor som projektet Skapande skola disponerat 2009 för verksamhet i årskurserna 7–9 ska dock ställas i relation till att vårt skolväsende kostar 113 miljarder.

De goda effekter som regeringen anser att Skapande skola har resulterat i (bättre betyg, ordning, självförtroende m.m.) ger vid handen att det dels vore önskvärt att omedelbart utöka projektet till att omfatta hela skolan och inte bara en utökning för årskurserna 4–6, dels reser det frågor om hur skolan disponerar sitt ordinarie anslag. Vi anser också att det är viktigt att se Skapande skola mot bakgrund av andra beslut som regeringen föreslår inom skolans område. Bland annat föreslår regeringen att estetisk verksamhet utgår som kärnämne i gymnasieskolan. Vi menar att detta vore ett stort misstag. Att arbeta med alla sinnen och uttrycksformer stimulerar lärandeprocesser och ger ökade kunskaper. Att skriva, läsa och räkna – det är grundläggande. Men människans uttrycksformer är fler än så. Den som inte tränas att använda andra kulturella uttrycksformer och att tolka dem när andra uttrycker sig förnekas både egen utveckling och möjligheter i sin roll som samhällsmedborgare. Vi lever i en tid när det blir allt viktigare att kunna hantera och tolka stora mängder av information och bilder. Hög estetisk och kommunikativ kompetens kommer att vara en viktig kvalifikation på framtidens arbetsmarknad, oavsett om man ska bli läkare, lärare, byggnadsarbetare, ekonom eller konstnär. Ett borttagande av ämnet som kärnämne riskerar att leda till ett torftigare framtida kultur- och samhällsliv, färre kreativa tankar och mindre av entreprenörskap.

Vi socialdemokrater ser också med oro på de försämringar som sker inom den kommunala kultur- och musikskolan. I många kommuner höjs avgifterna och stora elevgrupper tvingas bort från kultur- och musikskolan av ekonomiska skäl.

För idrottens skull – satsa på evenemangslandet Sverige

Vi socialdemokrater menar att ett nationellt engagemang för stora evenemang är nödvändigt för att stärka svensk idrotts möjligheter till att erhålla stora mästerskapstävlingar. Sådana arrangemang ger förutom ett utökat intresse för idrotten ökat fokus på Sverige och ökade intäkter och arbetstillfällen. Olika idrotter exponeras i varierande omfattning i massmedierna. Få idrotter kan av egen kraft skapa betydande resurser. De flesta får allt svårare att utvecklas och hävda sig i en hårdnande internationell konkurrens.

Tyvärr kan vi konstatera att regeringen trots löften i regeringsförklaringen 2006 fortfarande inte levererat några betydande förslag för att stärka evenemangslandet Sverige. Vi menar att staten – i samarbete med kommuner, föreningar och företag – nu måste ta ett ökat ansvar för att locka evenemang till Sverige. Dessa kan skapa jobb och intäkter till såväl företag som staten samtidigt som de stärker en positiv bild av Sverige.

Sverige har bra förutsättningar att vara värd för större evenemang men riskerar samtidigt att tappa mark och bli frånsprunget av andra länder. Därför behövs en strategi för genomförandet av stora internationella evenemang inom idrott och kultur samt för större konferenser och liknande. Den bör tas fram i samarbetet med idrottsrörelsen, kulturlivet och besöksnäringens organisationer.

Den socialdemokratiska budgeten är 50 miljoner kronor starkare än den borgerliga på detta område. Dessa återfinns inom utgiftsområde 24.

Förbättrad folkhälsa genom investeringar i människors idrottande

Den folkrörelsebaserade idrottsrörelsen med sin demokratiska uppbyggnad, sitt breda engagemang och sina ideella ledarkrafter är en fantastisk tillgång för vårt samhälle och skapar mer än någon annan verksamhet tillfällen till möten och fysisk aktivitet för människor i olika åldrar och med olika social och etnisk bakgrund. Vi vill särskilt peka på de behov som finns för att möjliggöra idrott på samma villkor för personer med funktionsnedsättning.

Idrottsrörelsen skall vara fri och självständig där staten i sin bidragsgivning endast skall ange syftena med bidragen och idrotten själv formulerar sina mål för verksamheten. En starkt frihet i statens bidragsgivning ställer utökade krav på en klar, regelbunden och tydlig uppföljning av bidragsgivningen. Inom ramen för EU-medlemskapet måste vi tydligt hävda idrottens självständighet samtidigt som vi måste verka för gemensamma insatser för att motverka t.ex. dopning och andra problem som finns främst inom elitidrotten. Idrotten måste intensifiera sitt jämställdhetsarbete, hbt-arbete och idrottsetiska arbete. Med detta måste man arbeta inom sin egen organisation liksom man måste utöka samarbetet med till idrotten närliggande organisationer. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Fel! Okänt namn

Kultur och hälsa

Vi instämmer i regeringens bedömning om att Statens kulturråd ges i uppdrag att utveckla sin utåtriktade information om projekt inom kultur och hälsa. Men vi menar att detta är ett för litet steg att ta. Vi menar att det finns stora förväntningar på att regeringen skall ta ett kraftfullare tag när det gäller att utveckla kulturens roll i folkhälsoarbetet. I en situation där sjukfrånvaron är hög och ohälsfrågorna centrala för arbetsliv och samhällslivet borde detta avspeglas på ett tydligare sätt i den förda kulturpolitiken. Vi menar att regeringen med inriktning på departementsövergripande arbete bör främja en politik där även hälsan står i fokus. Det är inte längre rimligt att politikområdena ses isolerade från varandra eftersom mycket av den banbrytande utvecklingen sker i gränslandet mellan olika politikområden. Även om forskningen inom området är något begränsad kan man ändå fastslå att kulturella aktiviteter har stor betydelse för mänsklig hälsa. Det gäller för unga, gamla, friska och för människor med ohälsa i olika livssituationer. En utmaning för regeringen bör vara att få till stånd en mer jämlik och jämställd kulturkonsumtion för att därigenom främja en förbättrad folkhälsa. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Svenskt Friluftsliv

Svenskt Friluftsliv är en paraplyorganisation för friluftorganisationerna i Sverige och talesman för friluftslivet. Svenskt Friluftsliv har 21 medlemsorganisationer och nära två miljoner medlemmar. Organisationens uppgift är att bevara och utveckla förutsättningarna för det svenska friluftslivet genom att värna allemansrätten, stärka den långsiktiga finansieringen för friluftorganisationerna samt höja friluftslivets status i samhället.

Svenskt Friluftslivs medlemsorganisationer får sina medel genom fördelning från Naturvårdsverket, och det är en ordning som inte känns tidsenlig. Svenskt Friluftslivs medlemsorganisationer bedriver ett viktigt arbete för att underlätta människors vilja till att idka företrädesvis icke-tävlingsbaserad motion och idrott, att vistas i skog och mark. Man främjar inte minst barns och ungdomars friluftsliv och bedriver ett viktigt folkhälsoarbete.

Vår uppfattning är Svenskt Friluftslivs medlemsorganisationer bedriver ett mycket viktigt arbete med stor betydelse både för den enskilde och för samhället.

Vi upplever det som angeläget att Svenskt Friluftsliv behandlas på ett likvärdigt sätt jämfört med Riksidrottsförbundet. Tiden är mogen för att Svenskt Friluftsliv ges mandat att själv fördela sitt anslag till sina medlemsorganisationer. Vi föreslår därför att Svenskt Friluftsliv från och med 2010 får fördela sitt anslag till sina medlemsorganisationer. I och med att Svenskt Friluftsliv själv ska fördela statsbidraget till sina medlemsorganisationer kommer kraven på organisationen att öka. Med anledning av detta och på grund av den betydelse Svenskt Friluftsliv har i den ideella sektorn i föreslår vi att Svenskt Friluftslivs anslag ökas med 5 miljoner kronor.

Okänt namn på

Kultur i arbetslivet, KIA

Medel för att arbeta med kultur i arbetslivet återfinns under 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, bidragen handläggs av Kulturrådet.

I propositionen skriver regeringen att man avser att minska bidragsgivningen till "vissa verksamheter" under anslaget.

Vi motsätter oss att medlen för Kultur i arbetslivet räknas in bland de "vissa verksamheter" som regeringen nämner. Kultur i arbetslivet är en viktig verksamhet. Medel från KIA-pengarna har gått till en rad framgångsrika projekt som arbetsplatsbibliotek, inte minst det uppmärksammade vägbiblioteket samt det läsfrämjande projektet "Läs för mig pappa" som blev en stor framgång.

Stockholm den 5 oktober 2009

Leif Pagrotsky (s)

Lars Wegedal (s)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s)

Göran Persson i Simrishamn (s)

Leif Pettersson (s)

Nikos Papadopoulos (s)

Anne Ludvigsson (s)

Anneli Särnblad (s)